

جلوه‌هایی از زمین‌شناسی در نهج‌البلاغه

بدری آقاجانی فشارکی

چکیده:

در میان آثار بزرگ و ارزشمند اسلامی "کتاب نهج‌البلاغه" که شامل سخنان امام علی (است و توسط سید شریف رضی گردآوری شده؛ بسیاری از دانشهای علوم انسانی و طبیعی را در خود جمع نموده است که گاهی با صراحت و گاهی به صورت اشاره و تلمیح، عقل و تجربه را در خود دارد. در خطبه‌های ۱، ۹۱، ۱۶۰، ۱۷۱، ۱۸۶ و ۲۱۱ نهج‌البلاغه، مباحث گوناگون با عبارات مختلف درباره سیاره زمین آمده است؛ که مثل موضوعات علمی دیگر، حضرت علی (با هدف دعوت به خداشناسی و بیان قدرت خالق یکتا بیان نموده‌اند که نشان دهنده اعجاز علمی کلام امام علی (نیز می‌باشد.

هدف از انتخاب موضوعی در رابطه با زمین، باز کردن راهی روشن و علمی برای تفکر بیشتر راجع به این موضوع مهم و پیچیده می‌باشد؛ که از طریق: "به نطق در آوردن آیات قرآن با سخنان علمی امام علی (و تأیید بعضی از این حقایق، با یافته‌های زمین‌شناسی معاصر؛ و از طریق اثبات "علم امام علی (، علاوه بر اینکه قدمی کوچک برای کسب معرفت بیشتر نسبت به امامت الهی ایشان می‌تواند باشد؛ قدرت خالق یگانه در به وجود آوردن اینهمه نظم هدفمند، مورد توجه قرار می‌گیرد و در پایان، منتهی به (توحید آگاهانه و بندگی عاشقانه) خواهد شد.

در این پژوهش که با استفاده از روشی توصیفی، تحلیلی و با تکیه بر دو علم زمین‌شناسی و زبان‌شناسی و تجربیات قطعی زمین‌شناسی معاصر مانند: زمین ساخت صفحه‌ای، ایزوستازی، ریشه‌دار بودن کوه‌ها و چگونگی حرکت کوه‌ها، "برای تأیید سخنان امام (در نهج‌البلاغه مورد بررسی قرار گرفته و توضیح داده شده است.

واژگان کلیدی: امام علی (- نهج‌البلاغه - زمین‌شناسی.

Abstract

Among the great and valuable Islam works, "Nahj al-Balaghah", which includes the words of Imam Ali (p.b.u.h), was collected by Seyyed Sharif Razi. It includes many human and natural sciences, which sometimes implicitly and sometimes explicitly indicates wisdom and experience. Nahj al-Balaghah includes various discussions with different phrases about the planet Earth in Sermons 1, 91, 160, 171, 186, and 211 which, like other scientific topics, have been stressed by Imam Ali (p.b.u.h) with the aim of invoking theology and expressing the power of the One Creator. It also represents the scientific miracle of the words of Imam Ali (p.b.u.h). The purpose of choosing a topic in relation to the Earth is to open up a clear and scientific way of thinking about this important and complex subject, through which "the changing the Quranic verses into spoken texts by Imam Ali's words" and confirmation of some of these facts, with the findings of contemporary geology, and through proving "the knowledge of Imam Ali (p.b.u.h),, the power of the One Creator in creating such a purposeful order has been taken into consideration, in addition to taking a little step in gaining more knowledge about His divine Imamate and ultimately, will lead to conscious monotheism and loving servitude. In this research, which is conducted using a descriptive, analytical method, and with reliance on two disciplines of geology and linguistics and definitive experiences of contemporary geology, such as plate-construction, isostatics, rooted mountains and the way of mountains movements, have been studied and described "to confirm the words of Imam (p.b.u.h) in Nahj al-Balaghah.

الملخص:

يعد كتاب نهج البلاغة من الكتب الإسلامية العظيمة والقيمة وهو يضم بين دفتيه كلام الامام علي (عليه السلام) الذي جمعه الشريف الرضي، حيث يتضمن هذا الكتاب الكثير من المعارف والعلوم الانسانية والطبيعية التي تم التصريح بها حيناً والتلميح بها حيناً آخر لتكشف عن سعة علم قائلها وتجربته الفذة في المجالات العلمية المختلفة. ومن هذه الموضوعات العلمية نجد مباحث متنوعة حول الكرة الارضية وردت بتعبيرات متباينة في عدد من خطب نهج البلاغة كما في الخطب التالية؛ (١، ٩١، ١٦٠، ١٧١، ١٨٦ و ٢١١). وقد اشار الامام علي (ع) الى تلك المضامين العلمية بهدف تعريف الناس بالمعارف الالهية وتبيين عظمة الله وبديع خلقه، وفي ذلك من الحقائق العلمية ما يدل على اعجاز الامام العلمي ايضاً.

لقد تم اختيار موضوع يرتبط بعلم الأرض في نهج البلاغة بهدف فتح طريق علمي واضح لمزيد من التأمل في هذا الموضوع المهم والمعقد وذلك عن طريق استتطاق الآيات القرآنية عبر كلام الامام علي (ع) العلمي ومقارنته بالحقائق العلمية في مجال علم الجيولوجيا المعاصر، لإثبات علم الامام من جهة، وليكون هذا العمل خطوة اولى لمعرفة المزيد عن امامته الالهية الحقّة من جهة ثانية. كما تهدف هذه الرسالة ايضاً الى الاهتمام بقدرة الخالق اللامتناهية في ابداع هذه الكون وقوانينه المحكمة والهادفة وذلك صولاً الى مرتبة التوحيد الصادق والعبودية الحقّة. اعتمد في هذا البحث على المنهج الوصفي التحليلي وذلك انطلاقاً من علمي اللغة و الجيولوجيا أو الحقائق العلمية القاطعة في علم الارض المعاصر مثل: علم طبقات الارض، الايزوستازيا، اوتاد الجبال وجذورها وكيفية حركة الجبال، التي تدعم كلام الامام وتؤيده.

الكلمات المفتاحية: الامام علي (ع)، نهج البلاغة، علم الارض (الجيولوجيا).